

Hallituksen esitys eduskunnalle yrittäjien työttömyysturva-oikeuden väliaikaiseksi järjestämiseksi

Tausta

Päätoimisesti yritystoiminnassa työllistyneellä henkilöllä on lähtökohtaisesti oikeus työttömyysetuuteen, jos koko yritystoiminta lopetetaan. Tästä edellytyksestä on voitu covid-19 -pandemian aikana poiketa työttömyysturvalain (1290/2002) väliaikaisesti voimassa olleen yrittäjän työmarkkinatukioikeutta koskevan säännöksen perusteella. Edellisen väliaikaisesti voimassa olleen säännöksen voimassaolo päättyi 30.11.2021.

Pandemiatilanteen vaikeuduttua työttömyysturvalakiin lisättäisiin uudestaan väliaikaisesti yrittäjien työmarkkinatukioikeutta koskeva aiempia väliaikaisesti voimassa olleita säännöksiä vastaava säännös.

Keskeisin sisältö

Työttömyysturvalakia muutettaisiin väliaikaisesti siten, että yrittäjällä olisi oikeus työmarkkinatukeen päätoimisen työskentelyn päätyttyä covid-19 -pandemian takia, vaikka yritystoimintaa ei olisi lopetettu kokonaan eivätkä työttömyysturvalaissa säädetyt edellytykset työttömyysetuuden maksamiselle yrityksessä työskentelemisen päättymisen perusteella täytyisi.

Esitetty muutos vastaisi pääosin 8.4.2020 - 30.11.2021 voimassa olleita työttömyysturvalain väliaikaisia yrittäjän työmarkkinatukioikeutta koskevia säännöksiä. Päätoimisen työllistymisen päättymistä osoittavaa tulorajaa kuitenkin tarkistettaisiin palkkakertoimella vastaamaan muiden työttömyysturvalaissa säädettyjen tulorajojen muutoksia.

Yrittäjällä olisi muiden edellytysten täytyessä oikeus työmarkkinatukeen, jos hänen päätoiminen työskentelynsä yrityksessä olisi päättynyt covid-19 -pandemian takia. Työmäärän vähentymisen lisäksi henkilön päätoimisen työskentelyn voitaisiin katsoa päättyneen, jos yritystoiminnasta saatava tulo siinä jokaista yrittäjänä työskentelevää henkilöä kohti on vähemmän kuin 1103,92 euroa kuukaudessa ja tulon vähentyminen johtuu covid-19 -pandemiasta. Tavallisesti työttömyysetuuden saaminen edellyttää lähtökohtaisesti koko yritystoiminnan lopettamista.

Väliaikainen yrittäjien työmarkkinatukioikeutta koskeva säännös olisi voimassa 28.2.2022 asti. Riippumatta siitä, milloin säännös tulisi voimaan, sitä alettaisiin soveltaa 1.1.2022 alkaen. Koska yrittäjillä ei ole ollut tiedossa mahdollisuus hakea työmarkkinatukea ennen muutoksen voimaantuloa, tukea voitaisiin maksaa tammikuun alusta helmikuun puo-

leenväliin, vaikka henkilön työnhaku työ- ja elinkeinotoimistossa ei olisi ollut voimassa. Muiden etuuden saamisen edellytysten tulisi kuitenkin täyttyä tänäkin aikana.

Taloudelliset vaikutukset

Kansaneläkelaitoksen tilastojen mukaan marraskuun loppuun 2021 voimassa olleen väliaikaisen säännöksen perusteella maksettiin lokakuussa 2021 työmarkkinatukea noin 18 200 työnhakijalle.

Esitetty muutos lisäisi julkiselle taloudelle aiheutuvia työttömyysturvamenoja arviolta noin 12,2 miljoonaa euroa kuukaudessa eli yhteensä menot lisääntyisivät arviolta noin 24,4 miljoonaa euroa. Menonlisäys kohdistuisi valtiolle sosiaali- ja terveysministeriön pääluokkaan.

Edellä mainitusta kahden kuukauden menonlisäyksestä arviolta noin 9,8 miljoonaa euroa kohdistuisi kuntien maksettavaksi niiden osuutena pitkään työttömänä olleiden työnhakijoiden työmarkkinatuen rahoituksesta. Väliaikaisen säännöksen aiempi jatkaminen aiemmin covi-19 –pandemian aikana johti pitkään tukea saaneiden määrän kasvuun, mikä lisäsi kuntien maksuosuutta työmarkkinatuesta.

Edellä mainitut menovaikutukset on arvioitu lokakuuta 2021 koskevien tilastotietojen perusteella. Jos työmarkkinatukea hakevien yrittäjien määrä kasvaa, myös menot kasvavat enemmän.

Menojen osalta esitys liittyy valtion vuoden 2022 ensimmäiseen lisätalousarvioesitykseen, joka on tarkoitus antaa eduskunnalle helmikuun alussa.

Laati: hallitusneuvos Timo Meling